

Osnovna škola	Klinča Sela
Nastavni predmet	Katolički vjeronauk
Vjeroučitelj	Josip Kunac, <i>prof.</i>
Razredni odjel	7.
Redni broj pripreme	13.
Nastavna cjelina / tema	II. PUT KOJI VODI U ŽIVOT
Nastavna jedinica / podtema	2. Bogoslovna krepost nade

Odgojno-obrazovni ishodi učenja:

OŠ KV B.7.2. Učenik analizira kako se vjera u vječni život odražava na život vjernika.

OŠ KV C.7.1. Učenik navodi bogoslovne kreposti i objašnjava njihovu važnost za čovjekov odnos prema Bogu.

Ključni pojmovi	nada; ufanje; Kristova obećanja; vječni život; očaj; preuzetnost; sidro
Središnje / problemsko pitanje	Na čemu počiva kršćanska nada kada nam ne ide onako kako želimo?
Oblici rada	frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rad u skupinama
Nastavne metode	usporedba izjava, čitanje s ključnim riječima, biblijsko istraživanje, savjetovanje, simbolički prikaz
Nastavna sredstva i pomagala	udžbenik Neka je Bog prvi, str. 22–23; RB, str. 22–23; Biblija, bilježnica, radni predlošci, ploča ili projektor; izborni videozapisi
Međupredmetne teme	uku A.3.4. Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja. uku B.3.4. Učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate, procjenjuje ostvareni napredak te na temelju toga planira buduće učenje.
Korelacija	Hrvatski jezik: OŠ HJ A.7.2. – izdvajanje bitnoga i sažimanje; OŠ HJ C.7.2. – povezivanje teksta i života.

Vrednovanje:

Vrednovanje za učenje: vjeroučitelj će pratiti tumačenje pojmova, povezivanje izvora i primjera te obrazloženje odluka; povratnu informaciju dat će tijekom razgovora i završne provjere.

Vrednovanje kao učenje: učenici će procijeniti razumijevanje uz ponuđeni oblik samovrednovanja i odrediti što još trebaju uvježbati.

Vrednovanje naučenoga: formalno brojčano ocjenjivanje nije predviđeno.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

I. UVODNI DIO – PITAJ (8 min)

Uvodna molitva:

Oče naš...

ili:

Gospodine, pred tobom su naše želje, strahovi i neuspjesi. Učvrsti naše pouzdanje u tvoja obećanja. Pomozi nam učiniti dobro koje je danas pred nama. Amen.

Alternativa: „U nadi protiv svake nade povjerova Abraham...” (Rim 4,18; ulomak prema udžbeniku, str. 22.) Učenici će u tišini razmisliti što osobi daje oslonac kada ne vidi ishod.

Povezivanje s prethodnim satom / pregled domaće zadaće:

Učenici će vjeroučitelju dati na uvid domaću zadaću s prethodnoga susreta:

Učenici će riješiti ili dovršiti zadatke u RB-u, str. 20–21.

Ili:

Učenici će opisati jednu zamišljenu školsku situaciju u kojoj se vjera može očitovati djelom. U tri rečenice povezati će Božji dar, slobodan odgovor i konkretan postupak.

Razgovor

- Kako djelo ljubavi pokazuje da je vjera živa? (Božji dar prihvaćamo slobodno i potvrđujemo odnosom prema bližnjemu.)

Motivacija:

Učenici će usporediti dvije poruke i odabrati onu koju mogu odgovorno uputiti prijatelju.

NAKON NEUSPJEHA

Nakon lošega rezultata jedna poruka glasi: „Sigurno ćeš drugi put biti najbolji.“ Druga glasi: „Ne znam kakav će biti rezultat, ali ne moraš odustati ni biti sam. Možemo zajedno pripremiti sljedeći korak.“

Zamišljena nastavna situacija.

Razgovor

- Koja poruka obećava nešto što ne može znati? (Prva jamči najbolji rezultat.)
- Kako druga poruka pruža oslonac? (Priznaje neizvjesnost i nudi prisutnost te konkretan korak.)

Početni stav: Učenici će na ljestvici 1–5 označiti koliko se slažu s tvrdnjom „Nadati se znači biti siguran da će sve ispasti po mojoj želji“; oznaku će na kraju ponovno razmotriti.

„Nadati se znači biti siguran da će sve ispasti po mojoj želji.“

Najava teme i središnjega pitanja:

Učenici će zapisati naslov „Bogoslovna krepost nade“. Istražit će kršćansko značenje teme i povezati ga s konkretnim životnim izborima.

Na čemu počiva kršćanska nada kada nam ne ide onako kako želimo?

II. SREDIŠNJI DIO – ISTRAŽI I PROSUDI (28 min)

Napomena o izboru aktivnosti: Aktivnosti su prijedlozi i mogućnosti izbora. Nije predviđeno sve provesti u jednom satu. Vjeroučitelj će birati prema ishodima, vremenu, osobitostima razreda, opremi i potrebama učenika. Preporučeni odabir nalazi se pri kraju pripreme.

Aktivnost 1: Obrada glavnog teksta (rad u skupinama – četiri uporišta nade, 10 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će prema tekstu „Nada – most između vjere i ljubavi“, udžbenik, str. 22–23. istražiti četiri uporišta: što očekujemo, komu vjerujemo, od koga primamo snagu i kako danas djelujemo. Svaka će skupina iznijeti jednu rečenicu; ostali će dopuniti zajednički predložak. Glavni tekst:

Moguće rješenje: Očekujemo zajedništvo s Bogom i vječni život; pouzdajemo se u Kristova obećanja; oslanjamo se na milost Duha Svetoga; ustrajemo u molitvi, sakramentima i ljubavi.

Radni predložak:

UPORIŠTE	ODGOVOR IZ TEKSTA
Što očekujemo?	_____
Komu vjerujemo?	_____
Od koga primamo snagu?	_____
Kako danas djelujemo?	_____

III: klasična obrada (individualni rad i zajednički razgovor, 10 minuta)

a) Učenici će pročitati tekst „Nada – most između vjere i ljubavi“, udžbenik, str. 22–23, po odlomcima. Nakon svakoga odlomka vjeroučitelj će voditi razgovor. Učenici će ključne riječi zapisati u bilježnicu. Oba načina uključuju shemu i ključne naglaske.

Razgovor

- Što je kršćanska nada ili ufanje? (Bogoslovna krepost pouzdanja u Kristova obećanja i čežnje za vječnim životom uz pomoć Duha Svetoga.)
- Po čemu nadilazi optimizam? (Ne ovisi o povoljnoj procjeni ishoda, nego o Božjoj vjernosti.)
- Kako nada u vječni život mijenja sadašnjost? (Potiče ustrajnost, odgovornost, molitvu i ljubav prema bližnjemu.)
- Što je očaj u teološkom smislu? (Odustajanje od nade u Božje spasenje; ne poistovjećuje se automatski s tugom ili psihičkom teškoćom.)
- Što je preuzetnost? (Oslanjanje samo na sebe ili očekivanje Božjega oprostjenja bez obraćenja.)
- Zašto sidro označuje nadu? (Upućuje na čvrst oslonac u Kristu i njegovim obećanjima.)

b) Učenici će pogledati videozapis „Krepost nade“; 0:58; Izvor: vlč. Zlatko Sudac; YouTube.

Shematski prikaz i ključni naglasci:

Božje obećanje • vječni život • ustrajnost

Ključni naglasci: Kršćanska nada nije jamstvo željenoga ishoda. Može postojati zajedno s tugom i pitanjima. Buduće zajedništvo s Bogom daje razlog da danas činimo dobro.

Aktivnost 2: Abraham pred obećanjem (rad u paru – tvrdnja i uporište, 4 minute)

Rad u paru. Učenici će pročitati ulomak i izdvojiti poteškoću, Božje obećanje i Abrahamov odgovor. Razlikovat će povjerenje od poricanja teškoće.

Moguće rješenje: Abraham vidi svoju i Sarinu starost, a ipak se oslanja na Božju vjernost. Tekst ne opisuje nepoznavanje teškoće, nego pouzdanje unatoč njoj.

NADA PROTIV SVAKE NADE

»U nadi protiv svake nade povjerova Abraham da postane ocem naroda mnogih po onom što je rečeno: Toliko će biti tvoje potomstvo. Nepokolebljivom vjerom promotri on tijelo svoje već obamrlo – bilo mu je blizu sto godina – i obamrlost krila

Sarina. Ali pred Božjim obećanjem nije nevjeran dvoumio, nego se vjerom ojačao davši slavu Bogu, posve uvjeren da on može učiniti što je obećao.«

Rim 4,18–21; udžbenik, str. 22.

Radni predložak:

STVARNA TEŠKOĆA	OSLONAC NADE

Aktivnost 3: Nada koja mijenja sadašnjost (rad u skupinama – pisana rasprava, 7 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će razmotriti slučaj: pomoć starijemu susjedu ostaje nezapažena, a napredak je malen. Na zajedničkom papiru napisat će dvije odluke: „Prestat ćemo jer nema nagrade“ i „Nastavit ćemo razumno pomagati jer ljubav ima vrijednost pred Bogom“. U dvije minute, bez razgovora, svaki će učenik dodati jedan razlog ili pitanje uz odluku. Potom će skupine razmotriti zapise, odabrati najjači razlog povezan s nadom u vječni život i predložiti izvediv korak pomoći. Predstaviti će samo taj razlog i korak.

Moguće rješenje: Vjera u vječni život oslobađa od potrebe za trenutačnom nagradom i podupire djelatnu ljubav. Primjer: uz dogovor s odraslima redovito ponuditi manju pomoć, poštujući susjedove želje i vlastite obveze.

Radni predložak:

pomoć starijemu susjedu ostaje nezapažena, a napredak je malen.

Na zajedničkom papiru napisati dvije odluke: „Prestat ćemo jer nema nagrade“ i „Nastavit ćemo razumno pomagati jer ljubav ima vrijednost pred Bogom“.

ODLUKA	VEZA S KRŠĆANSKOM NADOM
Odustajanje bez pohvale	
Ustrajna, razborita pomoć	

Aktivnost 4: Očaj i preuzetnost (rad u paru – razlikovanje tvrdnji, 6 minuta)

Rad u paru. Učenici će pročitati pojmovnik i razvrstati izjave: A „Bog mi nikada ne može oprostiti“; B „Ne trebam se mijenjati; Bog će ionako oprostiti“; C „Žao mi je; uz Božju pomoć pokušat ću popraviti štetu“.

Moguće rješenje: A izražava očaj; B preuzetnost; C odgovornu nadu. To je prosudba izjava, a ne konačan sud o osobama.

GRIJESI PROTIV KRŠĆANSKE NADE
OČAJ: kad se čovjek prestane nadati da će ga Bog spasiti.

PREUZETNOST: kad se čovjek nada da se može spasiti i bez Božje pomoći ili kada se previše oslanja na Božju ljubav i milosrđe bez osobnoga obraćenja.

Pojmovnik, udžbenik, str. 22.

Radni predložak:

B „Ne trebam se mijenjati; Bog će ionako oprostiti“; **C** „Žao mi je; uz Božju pomoć pokušat ću popraviti štetu“; **A** „Bog mi nikada ne može oprostiti“.

OČAJ	PREUZETNOST	ODGOVORNA NADA
Oznaka: ____	Oznaka: ____	Oznaka: ____

Napomena za vjeroučitelja: Tuga, strah i iscrpljenost sami po sebi ne znače odbacivanje Boga. Ne zaključivati o nečijoj vjeri iz raspoloženja niti učenike tražiti da javno iznose osjetljiva iskustva.

Aktivnost 5: Teološko sidro (zajednički rad – pouzdanje i odgovornost, 4 minute)

Zajednički rad. Učenici će objasniti zašto se nada oslanja na Boga, a ipak traži djelovanje. Imenovat će vjeru, ufanje i ljubav te objasniti njihovu povezanost.

Moguće rješenje: Vjerujemo Bogu, pouzdajemo se u njegova obećanja i ljubimo djelima. Nada ne ukida trud ni potrebu obraćenja.

Zašto se nada oslanja na Boga, a ipak traži djelovanje. Imenovati vjeru, ufanje i ljubav te objasniti njihovu povezanost.

Teološko sidro: Ufanje je pouzdanje u Kristova obećanja i Božju pomoć na putu prema vječnom životu. Vječni život nije nagrada kupljena vlastitim snagama, nego dar kojemu odgovaramo vjerom i ljubavlju. Nada nas osposobljava za ustrajnost u sadašnjosti. Usp. KKC 1817–1821.

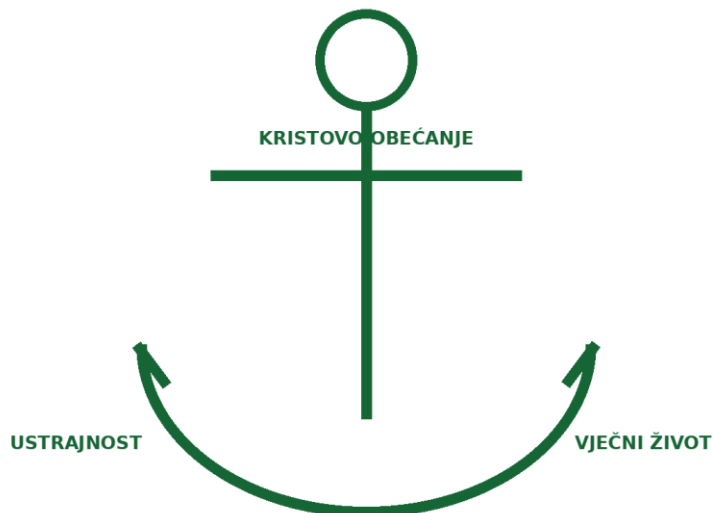
Aktivnost 6: Sidro kao znak (individualni rad – tumačenje simbola, 6 minuta)

Individualni rad. Učenici će u bilježnici nacrtati sidro i uz tri njegova dijela povezati riječi Krist, obećanje i ustrajnost. Ispod će napisati zašto sidro nije znak mirovanja bez djelovanja.

Moguće rješenje: Križni oblik upućuje na Krista; oslonac na njegovu vjernost; držanje smjera na ustrajnost. Nada pomaže djelovati i kada okolnosti nisu mirne.

BOGOSLOVNA KREPOST NADE

Mjesto za crtež sidra i tri oznake:

Zašto nada ne znači pasivnost?

Mogući primjer rješenja:

Aktivnost 7: Riječi koje otvaraju put (rad u paru – čitanje pjesničke misli, 5 minuta)

Rad u paru. Učenici će usporediti dva teksta te pronaći sliku koja potiče na ustrajnost. Sastavit će jednu rečenicu podrške bez obećavanja sigurnoga uspjeha.

Moguće rješenje: Slike Uskrsa, svjetla i puta otvaraju budućnost. Primjer: „Teškoća je stvarna, ali niste sami; zajedno možemo tražiti sljedeći korak.“

LJUDI USKRSA

Ne prepuštaj se očaju. Mi smo ljudi Uskrsa i aleluja je naša pjesma.

sv. Ivan Pavao II.; udžbenik, str. 22.

UVIJEK IMA JEDAN PUT

Uvijek ima jedan put
Svaka zvijezda ima toliko svjetla
i u svakoj noći ima toliko zvijezda
da još uvijek možemo pronaći put
i kad je potpuni mrak,
te postati put za one koji više ne vide.

Phil Bosmans; udžbenik, str. 23.

Radni predložak:

SLIKA KOJA POTIČE NA USTRAJNOST	PORUKA PODRŠKE

Aktivnost 8: Čin ufanja *(individualni rad – razlaganje molitve, 5 minuta)*

Individualni rad. Učenici će iz molitve izdvojiti temelj nade, cilj nade i izraz suradnje s Bogom.

Moguće rješenje: Temelj: Kristova muka i smrt te Božje obećanje; cilj: oprostjenje i nebeska slava; suradnja: dobra djela učinjena Božjom pomoću.

ČIN UFANJA

Ufam se u te, Bože moj, da ćeš mi po zaslugama Isusove muke i smrti i po mojim dobrim djelima, učinjenima tvojom pomoću, oprostiti grijehe i dati nebesku slavu. A to se ufam zato što si to obećao ti, Bože moj, koji si u svojem obećanju stalan i vjeran. O, Bože, učvrsti moje ufanje!

Udžbenik, str. 22.

Radni predložak:

TEMELJ	CILJ	SURADNJA

Aktivnost 9: Kada nemamo gotov odgovor (rad u paru – oblikovanje razgovora, 5 minuta)

Rad u paru. Učenici će izraditi kratak razgovor s vršnjakom koji kaže: „Ništa se neće popraviti.“ Najprije će priznati osjećaj, zatim ponuditi prisutnost i jednu mogućnost pomoći.

Moguće rješenje: „Vidimo da vam je teško. Tu smo da saslušamo. Možemo zajedno razgovarati s odraslom osobom kojoj vjerujete.“ Nada se pokazuje podrškom, ne prekoravanjem.

Radni predložak:

Izraditi kratak razgovor s vršnjakom koji kaže: „Ništa se neće popraviti.“

ŠTO POMAŽE REĆI?	KOJI KORAK MOŽEMO PONUDITI?

Aktivnost 10: Zapišimo! (individualni rad – usporedna tablica, 3 minute)

Individualni rad. Učenici će u bilježnicu prepisati naslov i usporednu tablicu. Za svaki će pojam zapisati na čemu počiva. Ispod tablice napisat će jednu kratku rečenicu koja povezuje kršćansku nadu s današnjim djelovanjem.

Moguće rješenje: Kršćanska nada: pouzdanje u Kristova obećanja i vječni život. Optimistična procjena: očekivanje povoljnoga zemaljskog ishoda prema okolnostima. Nada potiče ustrajnost u dobru i kada povoljan ishod nije siguran. Nada i optimizam mogu biti povezani, ali nisu isto.

Radni predložak:

Za svaki pojam zapisati na čemu počiva. Ispod tablice napisati jednu kratku rečenicu koja povezuje kršćansku nadu s današnjim djelovanjem.

BOGOSLOVNA KREPOST NADE

KRŠĆANSKA NADA	OPTIMISTIČNA PROCJENA
Na čemu počiva? 	Na čemu počiva?

III. ZAVRŠNI DIO – DJELUJ (9 min)

Aktualizacija:

Vjeroučitelj će odabrati dva ili tri pitanja.

Razgovor

- Kako možete nekoga ohrabriti bez praznoga obećanja? (Priznati teškoću i ponuditi prisutnost te izvedivu pomoć.)
- Kako nada u vječni život može potaknuti pomoć danas? (Daje trajnu vrijednost ljubavi i kada nema priznanja.)
- Zašto pomoć drugih ne umanjuje pouzdanje u Boga? (Bog nas poziva i na suradnju te primanje pomoći.)

Ili:

Učenici će zamijeniti bilježnice s prijateljem u klupi te će uzimajući u obzir vrline i vrijednosti prijatelja sastaviti za njega tri poruke nade i ohrabrenja na način da dovrše rečenice:

Npr. Blago tebi Ivane jer imaš roditelje koji te vole i svakodnevno ti to pokazuju.

Blago tebi...

Blago tebi...

Blago tebi...

Sinteza:

Učenici će u jednoj rečenici povezati Kristovo obećanje, vječni život i današnje djelovanje.

Mogući odgovor: Nada u Kristovo obećanje vječnoga života potiče nas da danas ustrajemo u dobru.

U jednoj rečenici povezati Kristovo obećanje, vječni život i današnje djelovanje.

Zaključak vjeroučitelja: Kršćanska nada počiva na Božjoj vjernosti, a ne na sigurnosti zemaljskoga uspjeha. Usmjerena je vječnomu životu. Zato nas potiče na odgovorno djelovanje i podršku bližnjemu.

Formativna provjera:

Učenici će prosuditi: 1. Nada znači da ne trebamo ništa poduzeti. 2. Možemo biti tužni i ipak se pouzdavati u Boga. 3. Vječni život nema veze s današnjim postupcima. Svaki će netočan iskaz ispraviti.

Rješenje: 1. Netočno: nada potiče suradnju i djelovanje. 2. Točno. 3. Netočno: nada potiče ljubav i ustrajnost već sada.

Prosuditi:

1. Nada znači da ne trebamo ništa poduzeti.
2. Možemo biti tužni i ipak se pouzdavati u Boga.
3. Vječni život nema veze s današnjim postupcima.

Samovrednovanje:

Učenici će dovršiti dvije rečenice: „Sada razlikujem nadu od...” i „Za objašnjenje veze nade i djelovanja treba mi...”. Zatim će se vratiti početnoj ljestvici.

„Sada razlikujem nadu od...”

„Za objašnjenje veze nade i djelovanja treba mi...”

„Nadati se znači biti siguran da će sve ispasti po mojoj želji.”

1–5

Domaća zadaća:

Učenici će riješiti ili dovršiti zadatke u RB, str. 22–23.

Ili:

Učenici će napisati poruku nade osobi koja je doživjela neuspjeh. U četiri rečenice povezivat će priznanje teškoće, pouzdanje u Boga i jedan ostvariv korak.

Završna molitva:

Isuse, ti poznaješ naše neizvjesnosti. Učvrsti našu nadu u tvoja obećanja i učini nas osloncem jednih drugima. Pomozi nam danas učiniti dobro koje možemo. Amen.

ili:

Anđele, čuvaru mili...

Ili:

Psalam „Gospodin je pastir moj”; 4:20; Autor: Luka Balvan; Izvor: Katarina Zrinska;YouTube

PREPORUČENI ODABIR ZA 45 MINUTA

Dio sata / odabrana aktivnost	Vrijeme
Uvodna molitva, povezivanje, motivacija, početni stav i najava	8 minuta
Aktivnost 1: Obrada glavnog teksta – jedan način, sa shemom; bez izbornoga videa	10 minuta
Aktivnost 2: Abraham pred obećanjem	4 minute
Aktivnost 3: Nada koja mijenja sadašnjost	7 minuta
Aktivnost 5: Teološko sidro	4 minute
Aktivnost 10: Zapišimo!	3 minute
Aktualizacija i sinteza sa zaključkom	3 minute
Formativna provjera	2 minute
Samovrednovanje, domaća zadaća i završna molitva	4 minute

Ukupno: 45 minuta.

PRILOZI ZA BRZU UPORABU

Prilog 1: Kratka kontrolna lista za vjeroučitelja

- ☐ Razlikuju nadu i optimizam.
- ☐ Prepoznaju Kristova obećanja kao oslonac.
- ☐ Imenuju tri bogoslovne kreposti.
- ☐ Objašnjavaju vezu vječnoga života i današnjih odluka.
- ☐ Razlikuju odgovornu nadu i pasivnost.
- ☐ Sastavljaju podršku bez jamčenja uspjeha.

IV. IZBORNE I DODATNE AKTIVNOSTI

Vjeroučitelj će prema potrebama razreda odabrati neku od sljedećih aktivnosti kao zamjenu za ranije ponuđenu aktivnost. Nije predviđeno provesti sve aktivnosti u jednom satu.

Aktivnost 1: Radna bilježnica

Učenici će uz pomoć vjeroučitelja rješavati RB, str. 22–23 (mogu biti i odabrani zadatci po želji).

Aktivnost 2: Digitalni zadatci

/

Aktivnost 3: Tri oslonca *(rad u skupinama – razvrstavanje, 5 minuta)*

Rad u skupinama. Učenici će razvrstati izraze molitva, pomoć prijatelja, sakramenti, razgovor s nastavnikom i Božja riječ u duhovne i međuljudske oslonce. Objasniti će kako se mogu dopunjavati.

Moguće rješenje: Duhovni: molitva, sakramenti, Božja riječ. Međuljudski: prijatelj i nastavnik. Odnosi mogu biti mjesto djelatne Božje ljubavi.

Radni predložak:

razgovor s nastavnikom, sakramenti, pomoć prijatelja, Božja riječ, molitva

DUHOVNI OSLONCI	PODRŠKA LJUDI

Aktivnost 4: Od preuzetnosti do odgovornosti *(rad u paru – preoblikovanje izjave, 5 minuta)*

Rad u paru. Učenici će preoblikovati: „Bog će mi oprostiti pa mogu ponovno varati.“ Dodat će postupak popravljivanja štete.

Moguće rješenje: „Pouzdam se u Božje milosrđe i zato želim priznati varanje, prestati i popraviti štetu.“

Radni predložak:

„Bog će mi oprostiti pa mogu ponovno varati.“

NOVA IZJAVA	POSTUPAK

Aktivnost 5: Poruka budućem razredu *(individualni rad – kratko pismo, 5 minuta)*

Individualni rad. Učenici će napisati tri rečenice poruke razredu koji se suočava sa zajedničkim neuspjehom. Povezat će istinu o teškoći, nadu i sljedeći korak.

Moguće rješenje: Rezultat nas je razočarao. Neuspjeh ne oduzima našu vrijednost i možemo se pouzdati u Božju pomoć. Dogovoriti ćemo novi način zajedničkoga rada.

Radni predložak:

Napisati tri rečenice poruke razredu koji se suočava sa zajedničkim neuspjehom.

TRI REČENICE NADE